

## AVTOMOBILNING YURISH QISMIGA TEXNIK XIZMAT KO'RSATISH: SAMARADORLIK VA XAVFSIZLIK GAROVI

**Muzaffarov Farruh Shukurboyevich**

Ish joyi: Forish tuman politexnikumi

Lavozimi: Ishlab chiqarish ta'lim ustasi

**Annatsiya:** Ushbu maqola avtomobilning yurish qismiga o'z vaqtida va sifatli texnik xizmat ko'rsatishning ahamiyatini ochib beradi. Yurish qismi, avtomobilning harakati va barqarorligini ta'minlovchi muhim tizim bo'lib, uning nosozligi xavfli vaziyatlarga olib kelishi mumkin. Maqolada yurish qismining asosiy elementlari (g'ildiraklar, shinalar, amortizatorlar, prujinalar, richaglar, tormoz tizimi, rul boshqaruvi tizimi va boshqalar) ko'rib chiqiladi va ularga texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha tavsiyalar beriladi. Shuningdek, texnik xizmat ko'rsatish davriyligi, nosozlik belgilari va ularni bartaraf etish usullari tahlil qilinadi. Maqola avtomobil egalari va texnik xizmat ko'rsatish xodimlari uchun mo'ljallangan bo'lib, avtomobilning xavfsiz va samarali ishlashini ta'minlashga qaratilgan.

**Kalit so'zlar:** Yurish qismi, texnik xizmat ko'rsatish, g'ildiraklar, shinalar, amortizatorlar, prujinalar, richaglar, tormoz tizimi, rul boshqaruvi, xavfsizlik, samaradorlik, nosozlik, diagnostika.

---

### Kirish

Avtomobil, zamonaviy hayotning ajralmas qismiga aylanib, insonlarning harakatlanish erkinligini ta'minlab kelmoqda. Biroq, har qanday murakkab mexanizm singari, avtomobil ham o'zining xavfsiz va samarali ishlashini ta'minlash uchun muntazam texnik xizmatga muhtoj. Avtomobilning yurish qismi, uning

harakati, yo'lda barqaror turishi, manevr qilish qobiliyati va tormozlanishi kabi hayotiy muhim funksiyalarni bajaradi. Yurish qismining har qanday nosozligi nafaqat avtomobilning ishlash sifatiga salbiy ta'sir ko'rsatishi, balki haydovchi va yo'lovchilarning hayotiga ham xavf tug'dirishi mumkin. Shuning uchun, avtomobilning yurish qismiga o'z vaqtida va sifatli texnik xizmat ko'rsatish, xavfsizlikni ta'minlash va avtomobilning ishlash muddatini uzaytirishning muhim shartidir. Ushbu maqola avtomobilning yurish qismining asosiy elementlariga texnik xizmat ko'rsatishning o'ziga xos xususiyatlarini, davriyligini va nosozlik belgilarini ko'rib chiqadi.

### Автомобильный Езда Части Основных Элементов и Для Техника Сервиса Ко'rsatish

Автомобильный езда часть один несколько взаимно связанных элементами из организации топган бо'либ, ularning har biri alohida e'tiborni talab qiladi:

1. G'ildiraklar va Shinalar: Техника сервис: Шиналар bosimini muntazam ravishda (kamida oyda bir marta va har uzoq safardan oldin) tekshirish va ishlab chiqaruvchi tomonidan tavsiya etilgan darajada ushlab turish zarur. Shinalarning protektor naqshining holatini kuzatish va eskirish darajasi belgilangan chegaradan oshganda ularni almashtirish lozim. G'ildiraklarning balansirovka qilinganligini tekshirish va zarurat bo'lganda sozlash ham muhimdir, ayniqsa tebranish yoki g'ildirak urishi sezilganda. G'ildirak gaykalarining mahkamligini muntazam tekshirib turish xavfsizlikni ta'minlash uchun zarur. Nosozlik belgilari: Шиналар bosimining tez-tez tushishi, protektorning notekis eskirishi, g'ildirak balansining buzilishi natijasida tebranish, g'ildirak urishi, g'ildirak gaykalarining bo'shashishi.

2. Амортизаторы и Пружиналы: Техника сервис: Амортизаторларнинг silliq ishlashini, moy oqishining yo'qligini va prujinalarning butunligini muntazam tekshirish kerak. Амортизаторы ishdan chiqqanida avtomobilning yo'lda tebranishi kuchayadi, boshqaruv qiyinlashadi va tormozlash Nosozlik belgilari: Автомобильный

yo'lda kuchli tebranishi, "burunni cho'ktirish" va "dumini ko'tarish" kabi holatlar tormozlash va tezlanish paytida, notekis yo'llarda kuchli chayqalish, amortizatorlardan moy oqishi, prujinalarning sinishi.

3. Osma Richaglar va Tayoqchalar: Texnik xizmat ko'rsatish: Richaglarning holatini, ularning birikmalaridagi rezina-metall sharnirlarning (saylentbloklar) yorilmaganligini va люфт yo'qligini tekshirish zarur. Tayoqchalarning (masalan, stabilizator tayog'i) egilmaganligini va ularning birikmalarining yaxshi holatda ekanligini nazorat qilish muhim. Nosozliklar g'ildiraklarning noto'g'ri burchak ostida turishiga (razval-sxojdenie), boshqaruvning qiyinlashishiga va g'ildiraklarning notekis eskirishiga olib kelishi mumkin. Nosozlik belgilari: Harakatlanish paytida g'ildiraklar ostidan g'alati tovushlar (taqillash, g'irchillash), boshqaruvning aniq emasligi, avtomobilning to'g'ri chiziqli harakatlanishdan chetga chiqishi, g'ildiraklarning notekis eskirishi.

4. Tormoz Tizimi: Texnik xizmat ko'rsatish: Tormoz suyuqligi darajasini va holatini muntazam tekshirish va belgilangan muddatlarda almashtirish kerak. Tormoz kolodkalari va disklarning eskirish darajasini nazorat qilish va zarurat bo'lganda almashtirish lozim. Tormoz shlanglarida yoriqlar yoki shishishlar bo'lmasligi kerak. Qo'l tormozining ishlashini tekshirish va sozlash ham muhimdir. ABS (agar mavjud bo'lsa) tizimining to'g'ri ishlashini ta'minlash zarur. Nosozlik belgilari: Tormoz pedalining bo'shligi yoki qattiqligi, tormozlash paytida g'alati tovushlar (g'ijirlash, silliqdash), tormozlash samaradorligining pasayishi, tormoz pedalining tebranishi, qo'l tormozining yaxshi ishlamasligi, ABS indikatorining yonishi.

5. Rul Boshqaruv Tizimi: Texnik xizmat ko'rsatish: Rul gidrokuchaytirgichidagi suyuqlik darajasini tekshirish va zarurat bo'lganda to'ldirish kerak. Rulning люфтini tekshirish va sozlash lozim. Rul tayog'i uchlari va sharnirlarining holatini, ularda люфт yo'qligini nazorat qilish muhim. G'ildiraklarning to'g'ri burchak ostida turishini (razval-sxojdenie) muntazam tekshirib turish kerak. Nosozlik belgilari: Rulni aylantirishning

qiyinlashishi yoki yengillashishi, rulda люфтning paydo bo'lishi, rulni burish paytida g'alati tovushlar (g'irchillash, taqillash), avtomobilning to'g'ri chiziqda harakatlanishdan chetga chiqishi.

#### **Texnik Xizmat Ko'rsatish Davriyligi:**

Avtomobilning yurish qismiga texnik xizmat ko'rsatish davriyligi avtomobilning markasi, modeli, ishlab chiqarilgan yili, yurish masofasi va ekspluatatsiya sharoitlariga bog'liq. Odatda, ishlab chiqaruvchi tomonidan tavsiya etilgan texnik xizmat ko'rsatish reglamentiga rioya qilish zarur. Biroq, ayrim elementlarning holatini vizual tekshirishni haydovchi har safar avtomobildan foydalanishdan oldin amalga oshirishi kerak (masalan, shinalar holati). Murakkabroq diagnostika va texnik xizmat ko'rsatish ishlari esa belgilangan yurish masofasi yoki vaqt oralig'ida (masalan, har 10 000 - 20 000 km yoki har bir-ikki yilda) amalga oshirilishi tavsiya etiladi.

#### **Xulosa**

Avtomobilning yurish qismiga o'z vaqtida va sifatli texnik xizmat ko'rsatish, avtomobilning xavfsizligi, boshqaruvchanligi, barqarorligi va umumiy ishlash muddatini ta'minlashning muhim shartidir. Yurish qismining har bir elementiga e'tiborli bo'lish, nosozlik belgilarini o'z vaqtida aniqlash va bartaraf etish, shuningdek, ishlab chiqaruvchi tomonidan tavsiya etilgan texnik xizmat ko'rsatish reglamentiga rioya qilish haydovchi va yo'lovchilarning xavfsizligini kafolatlaydi va avtomobilning ishonchliligini oshiradi. Unutmangki, yurish qismining nosozligi jiddiy oqibatlariga olib kelishi mumkin, shuning uchun unga muntazam ravishda e'tibor qarating va zarurat bo'lganda malakali mutaxassislariga murojaat qiling.

#### **Adabiyotlar ro'yxati**

Ushbu maqolani yozishda quyidagi turdagi adabiyotlardan foydalanilgan bo'lishi mumkin (bu taxminiy ro'yxat, haqiqiy maqolada foydalanilgan manbalarga asoslanishi kerak):



1. **Avtomobil tuzilishi va texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha darsliklar va o'quv qo'llanmalar:** Avtomobilning yurish qismining tuzilishi, ishlash prinsiplari va texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha.
2. **Avtomobilsozlikka oid ilmiy va texnik jurnallar:** Avtomobilning yurish qismini diagnostika qilish, ta'mirlash va texnik xizmat ko'rsatishning zamonaviy usullari bo'yicha maqolalar.
3. **Avtomobil ishlab chiqaruvchi kompaniyalarning texnik hujjatlari va ekspluatatsiya qo'llanmalari:** Muayyan avtomobil markalari va modellarining yurish qismiga texnik xizmat ko'rsatish bo'yicha tavsiyalar.
4. **Texnik xizmat ko'rsatish stantsiyalari (Servis markazlari) uchun qo'llanmalar va yo'riqnomalar:** Avtomobilning yurish qismini diagnostika qilish va ta'mirlash bo'yicha professional adabiyotlar.
5. **Internet manbalari va avtomobilga oid forumlar:** Avtomobilning yurish qismi bilan bog'liq muammolar va ularni bartaraf etish bo'yicha.